

Meerjarenbeleidsplan Stichting RoMeO 2013-2016

DE STICHTING ROMEO

Achtergrond van de aanvraag

Stichting Romeo doet een beroep op een gemeentelijke bijdrage in het kader van het Cultuurplan 2013-2016 om de professionaliseringslag te kunnen versnellen én om de MEC-functie te accommoderen. Zonder de gemeentelijke bijdrage, noodzakelijke sluitsteen in de meerjarenbegroting, is continuïteit van de organisatie op termijn in het geding. Zonder adequate transitie van de organisatie is het zeer lastig om de collectie in de huidige conditie te conserveren

De aanvrager is de Stichting RoMeO (Rotterdams Openbaar Vervoer Museum en Exploitatie van Oldtimers). RoMeO draagt zorg voor een belangrijk deel van het mobiel erfgoed in Rotterdam, namelijk de historische collectie van de Rotterdamse Elektrische Tram (RET). Romeo is opgericht in 1997 op gezamenlijk initiatief van de RET en een aantal belanghebbenden op het gebied van de stedelijke openbaar-vervoergeschiedenis. De oprichting van Romeo werd mede ingegeven door de wens vanuit de RET om op termijn het beheer (en eigendom) van de historische collectie van de RET aan de opgerichte stichting over te dragen. Die historische collectie is thans in beheer bij de stichting Romeo. Een ander deel van de collectie is eigendom van Romeo.

In hetzelfde veld zijn nog een aantal andere spelers actief, zoals de Stichting Openbaar Vervoer Museum, een kleinschalig museum met voorwerpen en modellen van de RET in het metrostation Oostplein, de Rotterdamse afdeling van de landelijk opererende Tramweg Stichting met een kleine collectie trams en de werkgroep Rotterdam van de eveneens landelijke Stichting Veteraan Autobussen, die gehuisvest is in de RET-garage aan de Sluisjesdijk.

De activiteiten

De stichting Romeo beschikt over 50 trams, 15 bussen, een paardennomnibus, een metrostel en enkele "overige voertuigen", die voor een deel in eigendom zijn bij bovengenoemde organisaties. Expositie, restauratie en onderhoud van dit materieel, de exploitatie van een tweetal toeristische tramlijnen en het (tegen betaling) uitvoeren van besloten groepsvervoer met historische trams en bussen maken deel uit van de activiteiten.

De exploitatie van het historische materieel levert een belangrijke bijdrage aan het behoud en beheer van de historische collectie. Een groot deel van het historisch trammaterieel is ingeschreven in het Nationaal Register Railmonumenten van de vereniging Historisch Railvervoer Nederland. Slechts door verdergaande samenwerking en krachtenbundeling kan het erfgoed van de stedelijke openbaar-vervoergeschiedenis voor de toekomst behouden kan worden. Dat uitgangspunt huldigde het bestuur bij de aanvraag voor het vorige cultuurplan en dat onderstreept het voor de komende periode.

Romeo is deel van de culturele infrastructuur

De stichting Romeo vervult een centrale functie als beheerder van één van de belangrijke cultuurhistorische collecties van de stad: een collectie historische openbaar-vervoermiddelen, die de historische ontwikkeling van het openbaar vervoer in Rotterdam verbeeldt. Deze collectie mobiel erfgoed vertelt met eigen beeld en geluid het verhaal over de geschiedenis van de stad.

Romeo geeft zijn rol vorm door samenwerking en krachtenbundeling. Romeo is gesprekspartner voor het mobiel erfgoed en de geschiedenis van het openbaar vervoer, en heeft een intermediaire en coördinerende functie in de culturele infrastructuur van Rotterdam zowel in wereld van de openbaar-vervoergeschiedenis en het mobiel erfgoed als in de wereld van de Rotterdamse cultuur in

zijn algemeenheid. Een dergelijke rol speelt het ook naar de gemeente, de (verzelfstandigde) RET, en de toeristische sector.

Missie

"Het levend houden van de geschiedenis van het openbaar vervoer in Rotterdam, althans in het gebied dat gevormd wordt door de huidige gemeente Rotterdam en de overige gemeenten waarin Rotterdam het openbaar vervoer verzorgt of verzorgd heeft, alsmede het bevorderen van de kennis op dat gebied".

Aldus heeft Romeo de missie in de statuten vastgelegd. De stichting Romeo verwezenlijkt deze missie door het verzamelen, restaureren, beheren en presenteren van een collectie mobiel erfgoed, andere historische realia en documentatie die in samenhang de geschiedenis van het openbaar vervoer in Rotterdam vertellen.

Deze missie kent een aantal actuele aspecten, die samenhangen met het gebruik van de collectie in de huidige samenleving. Romeo ziet cultuurparticipatie, cultuureducatie en de versterking van het cultuurtoeristisch product van de stad als middelen, die in belangrijke mate bijdragen om haar missie "de geschiedenis van het openbaar vervoer in Rotterdam levend te houden" te realiseren.

Visie, doelstellingen

Realisatie van de missie vergt vele stappen. Daarom heeft RoMeO een visie geschetst voor de lange termijn en een visie voor de termijn van de komende cultuurplanperiode.

Activiteiten

De missie van RoMeO is te verhalen als het behoud en beheer van een collectie historische Rotterdamse openbaarvervoermiddelen en die te presenteren aan diverse doelgroepen, variërend van een zeer breed publiek tot en met special-interest-groups en van stadbewoners en scholieren tot en met toeristen.

POSITIONERING

Om de toekomst van de organisatie te borgen dient de exploitatie te groeien. In ieder geval moeten de inkomsten sterk toenemen om ten minste de stijgende vaste lasten te kunnen dekken. Als volgt:

- intensiveren van de commerciële exploitatie;
- geleidelijke intensivering van de publieke, museale functie en
- opzet van een ambachtelijke scholingsvoorziening.

Omwille van de continuïteit zal alles op alles moeten worden gezet om de collectie voor het publiek toegankelijk te maken: van virtueel via het web, door publicaties, tot aan het runnen van een winkel, en het tonen van de collectie in tentoonstellingen.

De particuliere vraag naar onderhoud, de wettelijke eisen aan publieke voorzieningen, en de groei/uniciteit van de collectie vereisen een groei van het aantal medewerkers en de kwaliteit ervan. De kwaliteitseisen maken professionalisering nodig.
Romeo groeit van een vrijwilligersorganisatie naar een professionele organisatie.

RoMeo wordt in de planperiode een organisatie met een beperkte betaalde staf, die zoveel mogelijk gebruik maakt van vrijwilligers. Romeo wordt een professionele, publieke voorziening: een museum. De bedrijfscultuur past zich daarop aan.

De organisatie volgt het bestuur-directie(staf)-model, als bedoeld in de *Code Cultural Governance*. Het nieuwe bestuursmodel en de daarmee samenhangende gewijzigde werkgroepindeling, met andere besturingsmechanismen en andere leiding, zijn daaraan dienstbaar. In dit organisatie-model

bepaalt het bestuur de strategie. De betaalde staf is verantwoordelijk voor de tactische en operationele bedrijfsvoering. De vrijwilligers leggen verantwoording af aan de staf.

COLLECTIE

Verwerving

In het voorjaar van 2012 wordt het geactualiseerde *collectieplan* opgeleverd, -daarin worden de afwegingen uit de doeken gedaan, die leiden tot uiterst terughoudend acquisitiebeleid, fixatie op Rotterdams materieel en voorstellen voor ontzaming.

Restauratie

De restauratiewerkzaamheden werden in de periode 2008-2011 gestaag voortgezet; gereed kwamen in totaal 2 tramobjecten uit de 1600-serie. Thans wordt de hand gelegd aan een meerjarig *restauratieplan*, dat ook een financiële vertaling krijgt. De prioritering begint met de notie dat kans op irreversibele schade wordt beperkt, te beginnen met passieve conservering.

PRESENTATIE

RoMeO timmert aan de weg, -letterlijk en figuurlijk door het rijden door de stad met historisch materieel. Maar ook door regelmatige *open dagen* (waaronder ook *Open Monumentendag*, *Museumweekend*), waarop bezoekers in de remise de museale tramopstelling kunnen bekijken of een kijkje 'achter de restauratieschermen' kunnen nemen. Ook participeert RoMeO in tentoonstellingen; meest recent in de periode oktober 2011-april 2012, waarin in samenwerking met het OorlogsVerzetsMuseum op locatie van laatstgenoemd museum de tijdelijke tentoonstelling *Trammend door de puin* is gemaakt/wordt gepresenteerd.

Exploitatie en bijzondere doeleinden

Een deel van het door RoMeO beheerde historisch trammaterieel wordt ingezet voor exploitatie en gebruik voor bijzondere doeleinden. Zodoende wordt de presentatie van het materieel gekoppeld aan het genereren van inkomsten. Die revenuen dragen bij aan de museale exploitatie van Romeo. Deze exploitatie vindt plaats met objecten die niet tot de museale collectie behoren.

Dan gaat het om:

- inzet voor de exploitatie van lijn 10;
- inzet voor de exploitatie van lijn 11;
- inzet voor verhuurritten;
- inzet van de snerttram en de Tingeling.

Rondrit Lijn 10

In het jaar 2002 werd Lijn 10 als rondrit met historische trams voor het eerst geëxploiteerd. Dat werd en is tot op de dag van vandaag een succes. Zo maakten in de periode 2008-2011 gemiddeld 8.000 personen per seizoen een rondrit. Passagiers zijn zowel toeristen, specifieke tramliefhebbers en veel oudere Rotterdammers die graag een nostalgisch tochtje willen maken.

Diergaardetram Lijn 11

Van Pasen tot en met de herfstvakantie heeft van 2007 t/m 2009 in opdracht van de RET tijdens de (school)vakanties en de feestdagen een historische tram gereden tussen het Centraal Station achterzijde (Proveniersplein) en Diergaarde Blijdorp (de vroegere hoofdingang aan de Van Aerssenlaan) en vice versa. Deze lijn 11 is een groot succes geweest. Niet alleen voor RoMeO, maar natuurlijk ook voor de Diergaarde Blijdorp: het is een extra attractie om met een historische tram van en naar de dierentuin te gaan. Er waren ongeveer **40.000** passagiers die kennis gemaakt hebben met de historische tram.

Verhuurritten

RoMeO verhuurt historische trams, een mogelijkheid voor particulieren en bedrijven om trams af te huren voor het maken van een rondrit met een gezelschap. Dan gaat het om gezelschappen van allerlei aard: trouwerijen en andere familiefeesten, zakenrelaties, verenigingen, politieke partijen e.d. Het betreft hier maatwerk: de route van een rondrit is in principe volledig door de opdrachtgever te bepalen. Het is niet dus niet alleen mogelijk een rondrit langs de “highlights” van de stad te maken, het is ook mogelijk om op een originele manier vervoer te regelen van punt A naar punt B. Een dergelijke rit kan op verzoek van de opdrachtgever worden “aangekleed” met een hapje en eendrankje of een meer uitgebreide catering. Daarvoor heeft RoMeO vaste afspraken met restaurant Brazzo. Deze RoMeO-activiteit voorziet in een behoefte, -het is het commerciële unieke selling point van RoMeO. Het aantal verhuurritten is door de jaren heen steeds is gestegen: van ca. 40 in 2003 (alleen laatste kwartaal) naar ca 450 in het jaar 2011.

Snerttram en Tingeling

Een bijzonder vorm van verhuurrit is de zgn. snerttram. Deze tram is bijzonder van binnen en van buiten: kunstenaars maakten deze tram tot een unieke verschijning. Met deze snerttram is het in de winter mogelijk een toeristische rit te maken tot een culinair evenement: tijdens de rit kan worden genoten van een echte Hollandse erwtensoepmaaltijd.

De Tingeling is ook een zeer opvallende verschijning op de Rotterdamse rails.

Publicaties

RoMeO Nieuws is een kwartaalmagazine dat in een oplage van 700 wordt gedrukt en verzonden naar donateurs, relaties en de eigen vrijwilligers. Voor de laatste groep is er tevens een digitale nieuwsbrief. Daarnaast brengt RoMeO regelmatig publicaties uit over het meest beeldbepalende historisch trammaterieel van Rotterdam.

Website

De website is een belangrijk intern en extern communicatiemiddel; hierop worden voor special interest groups de laatste nieuwtjes gepubliceerd, kan het publiek zien wat er de komende tijd te doen is en welke trams wanneer door de stad rijden. Er wordt historische achtergrondinformatie gepubliceerd. Zo is er een beknopt historisch overzicht over de geschiedenis van de RET te zien.

ORGANISATIE

RoMeO telt meer dan 150 vrijwilligers, die zorgen dat de collectie gerestaureerd blijft en aan het publiek kan worden getoond, én dat het historisch materieel ‘rijdend’ te zien in de stad.
--

Romeo heeft veel vrijwilligers. Dat zijn betrokken en bevlogen mensen. Hun passie en inzet betreffen echter vooral de eigen werkzaamheden en/of voertuigen/ materieel waarmee men, vaak uit eigen arbeidverleden, een bijzondere band heeft.

Het bestuur werkt aan een cultuurverandering, -dat gaat evenals andere organisaties, langzaam maar zeker: twee stappen voorwaarts en een terug...

Allengs is RoMeO uit het 'organisatorische jasje gegroeid', -het succes breekt haar bijkans op. Daarnaast zijn er externe ontwikkelingen die een onevenredige wissel trekken op de organisatie, -professionele standaarden zijn van kracht voor een instituut, dat stoelt op vrijwilligers (collectiebeleid en -behoud; veiligheidszorg; arbeidsomstandigheden; accountancyvoorschriften).

Het bestuur heeft geconstateerd (voorjaar 2009), dat de organisatie destijds niet toegerust was om aan de veranderende maatschappelijke vereisten adequaat te kunnen voldoen. Dat heeft geleid tot de opdracht aan een externe deskundige om de RoMeO-organisatie door te lichten en aanbevelingen te doen te verbetering.

De financiering van die inzet werd mogelijk door een eenmalige bijdrage van de Dienst Kunst en cultuur (gemeente Rotterdam), 2009). In november 2009 presenteerde de onderzoeker zijn bevindingen en verbeterplan in het rapport *Romeo van morgen: één voor allen, allen voor één*. Het bestuur heeft het rapport integraal overgenomen. In 2010 heeft RoMeO onder begeleiding van die externe deskundige de eerste fase doorlopen van de professionalisering die in *RoMeO van morgen [...] is aanbevolen*. (De kosten van die inzet werd uit eigen RoMeO-middelen gedekt). Dat heeft onder meer geresulteerd in een vernieuwde personele samenstelling van het bestuur, herinrichting en herallocatie van de bestuursportefeuilles, borging van de allianties met strategische partners (meer in het bijzonder met de RET in de vorm van een langlopende overeenkomst, en de samenwerking op het gebied van scholing en leerlingenwerkplaatsontwikkeling met De Delft en het Havenmuseum), maar ook in een heroriëntatie op de strategie.

De strategische notitie *RoMeO verandert* (juli 2010) geeft op hoofdlijnen aan hoe RoMeO zich wil ontwikkelen tot een professioneel museum (waarin veel vrijwilligers een rol blijven spelen), dat uiteindelijk zonder structurele financiële inspanningen door de (lokale) overheid kan 'draaien'.

Die strategische notie is reëel, maar ook stevig. Aan enkele voorwaarden moet worden voldaan om die strategie te kunnen realiseren. Dan gaat het om organisatorische vraagstukken, maar ook om de noodzakelijke verandering in de cultuur van de organisatie, en zeker ook om de continuïteit in de bedrijfsvoering.

Daarbinnen zijn drie elementen meest prominent: mensen, middelen en materiaal.

Cultuurplan 2013 - 2016

DOELSTELLINGEN

De doelstellingen van RoMeO zijn direct afgeleid van de missie. Deze missie is in twee hoofdlijnen samen te vatten:

1. museaal behoud en beheer van de collectie
2. presentatie aan diverse doelgroepen

RoMeO maakt als risicodragers werk van *cultureel ondernemerschap*, en van het op *innovatieve wijze* een meerwaarde kunnen bieden aan de ontwikkeling van de stad. Het voorziet in een commercieel geëxploiteerd museum, -dat is behalve een toeristische attractie en de daarvan afgeleide economische spin off voor de omgeving, ook een voorziening die bijdraagt aan de ontwikkeling van de werkgelegenheid en een rol speelt bij de technische en *vakmatige scholing en opleiding van jongeren*, -door in een vorm van 'open ateliers' leerlingen in en soort 'gildensysteem' verder te scholen in gerichte vakken (carrosserie, houtbewerking, electra) door ze in te zetten bij restauratieprojecten. Uitwerking hiervan neemt RoMeO ter hand door participatie in het MEC-initiatief. Deze bijdrage aan de ambachtelijke ontwikkeling van jongeren, gekoppeld aan het behoud van cultureel erfgoed, markeert de maatschappelijke relevantie die RoMeO beoogt.

Het behoud en beheer van de collectie

Een afgewogen collectiebeleid is leidend. Onderdelen van dit beleid zijn een restauratiebeleid en een verzamelbeleid. Aan de hand daarvan worden door het bestuur dusdanige keuzes gemaakt in de allocatie van schaarse capaciteit (de inzet van mensen en middelen), dat maximale effectiviteit en efficiency het resultaat zijn.

Inmiddels is er veel bekend over de collectie, is er onderzoek naar verricht en zijn publicaties opgesteld. Nu is het zaak collectiebeleid en -activiteiten te internaliseren in de organisatie. Dat is tot nog toe een weerbarstige materie gebleken: niet alle vrijwilligers uit de organisatie van RoMeO ervaren collectiezorg als leidraad voor het handelen.

De collectie is het DNA voor het onderscheidend vermogen van RoMeO. In de komende planperiode moet een vernieuwd *collectieplan* een pijler worden voor het handelen en acteren van alle medewerkers, -een activiteitenpakket. Een fase waarin met uiteindelijk de RoMeO-kwaliteit bepaalt.

De presentatie aan het publiek

RoMeO is een klantvriendelijke organisatie waarin de klant centraal staat. Er is een collectief bewustzijn aanwezig dat een deel van de activiteiten afgestemd zijn op het publiek. In de fase waarin RoMeO zich momenteel bevindt is het zaak om het publiek te definiëren. RoMeO biedt unieke producten en diensten. In onderstaande tabel zijn de doelgroepen en producten/diensten schematisch weergegeven:

Doelgroep	Product/dienst
Algemeen publiek	Beleving in straatbeeld
Toeristen	Rondritten
Breed in cultuur geïnteresseerd publiek (individueel of in groepsverband)	(Thematische) rondritten
Specifiek geïnteresseerde	Rondritten, website, publicaties en rondleidingen in werkplaats
Onderwijs, lager onderwijs	Lespakket
Onderwijs, VMBO	Stage- en oriëntatie plekken
Onderwijs, MBO	Leerlingenwerkplaats, i.h.k.v. Mobiel Erfgoed Centrum (MEC)
Inburgering	Speciaal ontwikkelde rondrit

Een deel van bovenstaande activiteiten, zoals de rondritten vindt al plaats.

Met de ontwikkeling van de nieuwe producten/diensten geeft RoMeO invulling aan de doelstelling een breder publiek te bereiken.

KANSEN EN BEDREIGINGEN

Realisatie van doelstellingen betekent ook, dat de organisatie zichzelf en de omgeving kent; er moet inzicht zijn in de sterktes en zwaktes en in de kansen en bedreigingen. Die zijn hierna kort weergegeven.

<p>Sterktes</p> <ul style="list-style-type: none">• De volledigheid van de collectie. Geen andere stedelijke vervoercollectie in Nederland is zo volledig.• De collectie mobiel erfgoed representeert op lokaal niveau een buitengewoon belangwekkende doorsnede van onze vormgevingsgeschiedenis,• De eerste metro van Nederland• De zeer zeldzame paardenomnibus• Een organisatie met vrijwilligers die toegewijd en loyaal aan de collectie werken	<p>Zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none">• Een vergrijzende organisatie• Financieel afhankelijk van exploitatieresultaten.• Geen of onvoldoende beleidsmatige ondergrond voor het behoud van de collectie.
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none">• Een subfunctie van de collectie mobiel erfgoed ligt op het terrein van de moderne kunst en vormgeving.• RoMeO vertelt het verhaal van een historisch straatbeeld; is daarmee beeldbepalend in een Rotterdamse binnenstad.• Op termijn is de stichting Romeo een museale organisatie met een collectie. Aan het behoud en beheer van die collectie ligt een professioneel collectieplan ten grondslag, dat volgens algemeen erkende richtlijnen is opgesteld.• De collectie is gehuisvest op één vaste locatie waar restauratiewerkzaamheden plaatsvinden en onderhoud kan worden gepleegd. <p>Die locatie is een voor een breed publiek goed bereikbaar, toegankelijk en een potentieel aantrekkelijk complex.</p> <ul style="list-style-type: none">• Aan de presentatie van de collectie ligt een presentatieplan ten grondslag. Een deel wordt statisch / museaal behouden en gepresenteerd een ander deel rijdend• De statische collectie wordt museaal gepresenteerd in de context van het verhaal over de geschiedenis van de stad, terwijl met het mobiele deel door die stad zelf rondritten kunnen worden gemaakt, andere toeristische bestemmingen kunnen worden bereikt en besloten vervoer wordt verricht.• Romeo is cultureel ondernemer. Uit de betaalde ritten met historisch museummaterieel bijvoorbeeld kan een deel van het behoud en beheer van de statische collectie worden betaald. Het gebruik van dit mobiel erfgoed wordt in samenwerking met gemeente en andere partijen bevorderd als onderdeel van een breder cultuurtoeristisch product van de stad Rotterdam.• het meeste werk wordt nog steeds gedaan door vrijwilligers, die in hun werk worden aangestuurd, ondersteund en begeleid door professionele en deskundige krachten op diverse voor musea relevante terreinen, zoals conservering en restauratie, P&O, communicatie, etc.• De kans is dat RoMeO Rotterdam op de kaart zet met een toeristische attractie	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none">• De bedreigingen zijn dat RoMeO formeel geen onderdak heeft.• Het ontbreekt aan beroepskrachten, waardoor de continuïteit in gevaar is.• Geld voor restauratie is er nauwelijks.• Een meer algemeen probleem is dat in toenemende de vergrijzing onder de vrijwilligers toeslaat. Een groot deel van onze bestuurders of conducteurs is gepensioneerd RET'er. RoMeO werft jonge vrijwilligers en verzorgt een interne opleiding met een eigen instructietram.• De werkplaats is onvoldoende Arbo conform.

REALISATIE EN KEUZES

De combinatie van doelstellingen en de hierboven beschreven sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen leiden voor RoMeO tot een keuze voor wat betreft de focus voor de komende jaren. Deze focus ligt op: de organisatie; de huisvesting; de beleidsthema's.

DE ORGANISATIE

Extern is er sprake van een aantal (maatschappelijke) ontwikkelingen die van grote invloed zijn op de organisatie. Zo zijn er demografische ontwikkelingen die ertoe leiden dat de huidige vrijwilligersorganisatie een gemiddeld hogere leeftijd krijgt. Andere ontwikkelingen liggen op het gebied van integratie. Het streven is de organisatie een afspiegeling te laten vormen van de maatschappij. Voor een Rotterdamse organisatie als RoMeO houdt dit in dat er meer aandacht dient te worden besteed aan de integratie van vrijwilligers met een andere etnische achtergrond.

Om deze ontwikkelingen te benutten als kansen en om de gestelde doelstellingen te realiseren dient de organisatie over te gaan naar een volgende fase. Deze volgende fase heeft verschillende kenmerken in zich. In grote lijnen houdt deze fase in dat er een meer professionele organisatie wordt opgezet, met een focus op delegeren en functiespecialisatie. RoMeO weet, dat de organisatie niet een doel op zich is, maar een adequaat middel moet zijn om de doelstellingen te realiseren.

De organisatie verkeert in een transitiefase. In deze fase worden de fundamenten gelegd voor een opvolgende fase die zal bestaan uit een kwalitatieve slag. De organisatie in deze kwetsbare transitiefase bestaat in de ogen van RoMeO uit een drietal functies in een eenvoudige organisatie, namelijk: een bedrijfsleider; een vrijwilligerscoördinator; een administratief medewerker.

De bedrijfsleider

De voornaamste taak van de bedrijfsleider is het verzorgen van het noodzakelijke beleidsfundament, en een aanzet voor de implementatie hiervan. Het zwaartepunt van het beleid zal richting het museale neigen. De implementatie is gericht op de interne organisatie en de externe belanghebbenden. Het gewenste profiel is een culturele ondernemer met een museale achtergrond en affiniteit met het collectieprofiel.

De vrijwilligerscoördinator

De organisatie van RoMeO zal in de komende transitiefase – in combinatie met externe maatschappelijke ontwikkelingen – onder druk komen te staan. Deskundige en professionele begeleiding van de organisatie, op een passende en praktische wijze is een vereiste. Van de vrijwilligers-coördinator wordt in grote lijnen verwacht dat hij zich inspant voor het welzijn (Arbo-wet) van de vrijwilligers, nieuwe vrijwilligers werft en begeleidt en intern overleggen stimuleert over de kwaliteit en de kwantiteit van de werkzaamheden.

De administratief medewerker

Beide professionals, en het bestuur, dienen in hun werkzaamheden te worden ondersteund door een secretariael en administratieve kracht. Naast de secretariale en administratieve werkzaamheden zal naar verwachting een deel van het takenpakket van deze kracht tevens bestaan uit ondersteunende publicitaire werkzaamheden. Men kan daarbij denken aan het bijhouden van de website en het telefonisch te woord staan van potentiële bezoekers.

Ook de functie van het bestuur zal in deze fase veranderen. De rol van het bestuur zal afstandelijker worden, zich meer concentreren op hoofdlijnen en zich coachend, stimulerend en controlerend ten aanzien van het professionele deel van de organisatie opstellen.

HUISVESTING

Momenteel is de collectie van RoMeO, en collectie van de deelnemers in RoMeO verspreid over de stad. Het grootste deel van de activiteiten speelt zich momenteel af in de oude remise Hillegersberg. Voor deze locatie staat momenteel mogelijk woningbouw gepland. Op het moment van het schrijven van deze notitie is er geen duidelijkheid hierover te verkrijgen.

Ook is niet uitgesloten dat het gemeentebestuur uiteindelijk besluit tot handhaving van de remise. Deze onduidelijkheid leidt ertoe, dat er geen definitieve keuze kunnen worden gemaakt ten aanzien van de inrichting en exploitatie van de huisvesting. De verwachting is dat deze onduidelijkheid nog enkele jaren kan duren. In de tussentijd zal worden getracht op de bestaande locatie het maximaal mogelijk te verrichten aan collectie en publiekswerkzaamheden.

BELEIDSTHEMA'S

Romeo gaat, zoals hiervoor blijkt, bijdragen aan twee belangrijke beleidsthema's die de gemeente Rotterdam voor de komende jaren heeft geformuleerd, namelijk talentontwikkeling (MEC) en verlevendiging van de binnenstad: lijn 10

Talentontwikkeling

Op titel mobiel erfgoed participeert Romeo al weer enkele maanden in het samenwerkingsverband Mobiel Erfgoed Centrum Rotterdam (MEC). Daarin leiden het Havenmuseum, Scheepswerf De Delft en Romeo met zijn drieën op hun eigen locaties een *leerlingenwerkplaats*. Thans zijn daarvoor externe, financiële middelen beschikbaar. Aan Romeo de taak om werkmeesters te interesseren, die op te leiden, en de locatie te laten voldoen aan arbo- en veiligheidseisen.

Het zelf realiseren van het culturele product, dat Romeo te bieden heeft, bijvoorbeeld door het zélf beoefenen van de "kunst van het restaureren" sluit op talentontwikkeling aan. Door de technische scholing die hierbij nodig is, zou deze kunst goed kunnen aansluiten bij de behoefte van die groepen in de stad, die wel actief willen participeren, maar de weg nog niet weten te vinden. Het professionaliseren en begeleiden van deze en dergelijke vrijwilligers kan een belangrijke bijdrage leveren aan dit aspect van het cultureel burgerschap.

Zichtbaarheid van de binnenstad, toeristische trekpleister

De statische collectie wordt museaal gepresenteerd in de context van het verhaal over de geschiedenis van de stad, terwijl met het mobiele deel door die stad zelf rondritten kunnen worden gemaakt, andere toeristische bestemmingen kunnen worden bereikt en besloten vervoer wordt verricht. Sinds 2002 wordt Lijn 10 als rondrit met historische trams geëxploiteerd. Dat is een geweldig succes. Zo maakten in de periode 2008-2011 gemiddeld 8.000 personen per seizoen een rondrit. Passagiers zijn zowel toeristen, specifieke tramliefhebbers en veel oudere Rotterdammers die graag een nostalgisch tochtje willen maken.

Ook hier is het aan de bedrijfsleider om met de vrijwilligerscoördinator plannen te ontwikkelen om deze groepen in de stad te bereiken, om te onderzoeken welke communicatiemethode voor welke doelgroep het best geschikt is en op welke wijze probeert de (nieuwe) doelgroepen kunnen worden.

Samenwerking met derden

Vanzelfsprekend werkt RoMeO samen met allerlei bedrijven en instanties. Zonder een uitputtende opsomming te willen geven volgen hier de belangrijkste samenwerkingspartners.

- **RET** en blijft RoMeO met de RET verbonden: RoMeO mag gratis gebruik maken van het tramnet van de RET en RET verricht, tegen markttarief, restauratie- en onderhoudsdiensten voor RoMeO. De relatie tussen de RET en RoMeO is in 2011 herbevestigd in de Overeenkomst Historisch Beheer.

- Restaurant **Brazzo**: is een van de belangrijkste opdrachtgevers voor verhuurritten. Met Brazzo wordt ook samengewerkt in het snerttramproject.
- **Spido**: met Spido worden nadere afspraken gemaakt over de aansluiting van Lijn 10 op de rondvaarten.
- **Diergaarde Blijdorp**: Lijn 11 wordt in samenwerking met de Diergaarde doorgestart.
- **Havenmuseum**: samenwerking bij de ontwikkeling en uitvoering van het Mobiel Erfgoed Centrum, en organisatie van de havendagen.
- **Stichting Snerttram**: in opdracht van de stichting Snerttram worden de snerttramritten uitgevoerd.
- **Bilderberg Parkhotel**: in opdracht van dit hotel worden veel verhuurritten uitgevoerd.
- **Historisch Museum**: overleg over toekomstige samenwerking.
- **Stichting Mobiele Collectie Nederland**: is beheerder van het Nationaal Register Mobiel Erfgoed en, als onderdeel daarvan, van het Nationaal Register Railmonumenten. De gehele historische collectie en de exploitatiecollectie zijn opgenomen in het Nationaal Register Railmonumenten.

Rail Miniworld: met de grote modelspoorbaan op het Weena zullen de contacten worden geïntensiveerd. Er heeft al samenwerking plaatsgevonden bij de ritten van Lijn 11.

RoMeO is voornemens in de toekomst met nog meer bedrijven en instanties te gaan samenwerken. Hier worden de belangrijkste genoemd:

- **Rotterdam Airport**: met Rotterdam Airport is al diverse keren contact geweest over een mogelijke samenwerking, in de toekomst zullen verdere contacten plaatsvinden.
- **RTM**: met de museumtramlijn RTM wordt overlegd over een samenwerking, waarbij gedacht wordt aan de mogelijkheid van een combinatiekaart "vervoer per RTM tram op de RTM lijn over de Brouwersdam - vervoer per (oldtimer) autobus naar Rotterdam-rondrit Lijn 10".
- **Rotterdam Gilde**: het Rotterdam Gilde is een vrijwilligersorganisatie van 50-plussers die, onder meer, rondwandelingen verzorgt door het centrum van Rotterdam. Met het Gilde zal contact worden opgenomen om te bezien of samenwerking mogelijk is.
- **Educatie**
Op titel mobiel erfgoed participeert Romeo al weer enkele maanden in het samenwerkingsverband Mobiel Erfgoed Centrum Rotterdam (MEC). Daarin leiden het Havenmuseum, Scheepswerf De Delft en Romeo met zijn drieën op hun eigen locaties een *leerlingenwerkplaats*.

Internationale samenwerking

RoMeO neemt sinds 2008 deel aan het Europees samenwerkingsverband van Europese trammusea en historische tramwegmaatschappijen: HISTRAM.

Toelichting op het prestatie-overzicht 2013-2016

Een belangrijke prestatie is de restauratie van historische trams en bussen. Romeo verwacht over de jaren 2013-2016 gemiddeld één voertuig per jaar volledig te restaureren (zie ook *Restauratieplan*).

Een tweede belangrijke prestatie is het uitvoeren van verhuurde ritten van ca 600 per jaar.

Een derde belangrijke prestatie is de rondritten van lijn 10 in de zomermaanden.

Risicoparagraaf

De afspraak met de RET over ook toekomstig vrij gebruik van railinfrastructuur en gebruik van stroom ligt ook voor de toekomst vast. Zodra het tramvervoer wordt aanbesteed ligt dit gebruiksrecht helemaal open. Wenselijk zou zijn dat de aanbestedende dienst voorwaarden opneemt voor Romeo om deze afspraken op de zelfde voet te bestendigen.

Momenteel is er discussie over het blijvend gebruik van de remise Hillegersberg met de RET en het OBR.

Romeo heeft tot nu toe altijd onderdak van RET en nu OBR om niet gehad. Als Romeo een echt commerciële huurprijs zou moeten gaan betalen, dan loopt zonder gemeentelijke tegemoetkoming de voortzetting van de activiteiten ernstig gevaar.

De voertuigen van Romeo die op straat komen zijn alle WA verzekerd via de RET.

Het allrisk verzekeren van de voertuigen is nagenoeg onmogelijk gezien de zeer hoge kosten.

De waarde van de oudste voertuigen is moeilijk in te schatten, maar totale herbouw kost al gauw meer dan een miljoen euro.

Romeo is voor aansprakelijkheid verzekerd en momenteel start een risicoanalyse voor wat betreft de vrijwillige medewerkers.

Romeo heeft een adequate bestemmingsreserve die noodzakelijk is om grote reparaties te kunnen uitvoeren aan exploitatiematerieel en om levensverlengend onderhoud te kunnen plegen. Het exploitatiematerieel wordt door de toenemende vraag naar ritten zwaarder belast, maar moet storingvrij kunnen functioneren omdat anders de RET-dienstregeling ontregeld zou kunnen raken.